

AMMATTIKORKEAKOULULAITOKSEN UUDISTAMISEN SUUNTAVIIVAT

Hallitusohjelman mukaisesti:

- Uudistetaan ammattikorkeakoulujen rahoitusta ja hallintoa koskeva lainsäädäntö. Vastuu ammattikorkeakoulujen perusrahoituksesta siirretään kokonaan valtiolle ja ammattikorkeakouluista tehdään itsenäisiä oikeushenkilöitä. Ammattikorkeakoulujen toimiluvat uudistetaan korostaen toiminnan laatua ja vaikuttavuutta. Samordningsdelegationen för de svenska högskolorna osallistuu aktiivisesti ja aloitteellisesti ruotsinkielisen ammattikorkeakoulurakenteen kehittämiseen.
- Uudistetaan korkeakoulutuksen rahoitus tukemaan nykyistä paremmin koulutuksen tavoitteita, kuten koulutuksen läpäisyn parantamista, nopeampaa siirtymistä työelämään ja hallinnon tehostamista sekä opetuksen ja tutkimuksen laadun parantamista, kansainvälistymistä ja korkeakoulujen profiloitumista vahvuusalueilleen.
- Yliopisto- ja ammattikorkeakoulututkintoja kehitetään tutkintojen erilaisten tavoitteiden ja sisältöjen pohjalta.
- Suomen koulutus- ja kulttuuripolitiikan tarkoituksena on taata kaikille syntyperän, taustan ja varallisuuden rajoittamatta yhtäläiset mahdollisuudet ja oikeudet sivistykseen, maksuttomaan koulutukseen sekä täysivaltaisen kansalaisuuden edellytykset. Palveluiden on oltava tasa-arvoisesti ja tasalaatuisesti kaikkien saatavilla.
- Oppilaitosverkkoa sopeutetaan väestökehitykseen koulutuksen saatavuus ja sivistyksellinen yhdenvertaisuus maan kaikissa osissa turvaten. Kehittämisessä kiinnitetään erityistä huomiota henkilöstön ja opiskelijoiden osallistamiseen. Hyvää henkilöstöpolitiikkaa edistetään koko koulutusjärjestelmässä. Korkeakoulujen nykyistä toimipisteverkkoa kootaan riittävän laajoiksi, laadukkaiksi ja innovatiivisiksi osaamisympäristöiksi. Jokaisessa maakunnassa on yksi tai useampi korkeakoulu.
- Korkeakoulutuksen laadun parantamiseksi ja toisen asteen koulutuksen alueellisen kattavuuden turvaamiseksi edistetään oppilaitos- ja korkeakoulurajat ylittävää tilojen, tukipalvelujen ja resurssien yhteiskäyttöä.

Uudistuksen peruslinjaukset:

Ammattikorkeakoulut hoitavat edelleen julkista tehtävää ja käyttävät julkista valtaa eivätkä niiden perustehtävät muutu.

Puretaan ylläpitäjäjärjestelmä. Luovutaan ammattikorkeakoulujen toimilupakäytännöstä. Jatkossa ammattikorkeakoulut luetaan laissa. Ammattikorkeakoulujen koulutusvastuusta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Ammattikorkeakoulut ovat jatkossa itsenäisiä oikeushenkilöitä Ammattikorkeakouluille luodaan itsenäinen oikeushenkilöasema joko osakeyhtiönä tai säätiönä.

Ammattikorkeakouluyhteisöön kuuluvat opettajat, muu henkilöstö ja opiskelijat.

Muutoksilla selkiytetään ammattikorkeakoulujen oikeudellista asemaa ja vahvistetaan edellytyksiä vastata nykyistä itsenäisemmin ja joustavammin työelämän, muun yhteiskunnan ja alueiden muuttuviin kehittämistarpeisiin laadukkaalla opetuksella ja tutkimus- ja kehitystyöllä.

Ammattikorkeakoulujen nuorten koulutustarjontaa supistetaan ennakointien perusteella vuonna 2013 noin 2 200 aloittajalla. Vähennykset kohdistuvat erityisesti kulttuurialalle ja viestintään, matkailualalle sekä tekniikan ja liikenteen koulutusosalalle.

Ammattikorkeakoulujen yksikkörakenteita kehitetään siten, että kaikilla yksiköillä on edellytykset tarjota opiskelijoille laadullisesti tasavertainen koulutus ja opiskelijapalvelut sekä toteuttaa korkeatasoista työelämää, pk-yrityksiä ja alueita palvelevaa tki-toimintaa.

Valtion rahoitus on ammattikorkeakoulukohtaista. Ammattikorkeakoulujen lakisääteisten perustehtävien rahoituksessa ei tapahdu muutoksia oikeudellisen aseman muuttumisen perusteella. Valtion talouden kehityksestä johtuen ammattikorkeakouluverkon ja rahoitusjärjestelmän uudistus toteutetaan tilanteessa, jossa asteittain vuoteen 2015 mennessä ammattikorkeakoulujen valtion rahoitusosuuteen kohdentuu 51 milj. euron säästövelvoite. Ammattikorkeakoulujen valtion rahoituksen kustannustason nousu turvataan valtionosuuslain ja yliopistolain tapaan.

Ammattikorkeakoulujen rahoitusmalli uudistetaan ja nykyisestä kustannussidonnaisuudesta luovutaan. Perusrahoitus, tuloksellisuusrahoitus ja hankerahoitus yhdistetään valtion rahoitukseksi. Laadun ja vaikuttavuuden lisäksi rahoituksella tuetaan rakenteellista kehittämistä ja korkeakoulujen profiloitumista. Valtion rahoituksen periaatteet ammattikorkeakoulujen toimintaan ovat oikeushenkilömuodosta riippumatta samat kaikille ammattikorkeakouluille.

Lakiehdotus ja tarvittavat säädösmuutokset valmistellaan niin, että uusi ammattikorkeakoululaki astuu voimaan 1.1.2014.

Osakeyhtiön tai säätiön muodostaminen

Valtio huolehtii, että oikeushenkilöaseman muutoksista ei aiheudu verotuksellisia tai muita vastaavia seuraamuksia ammattikorkeakoululle.

Valtion ohjaus ja ammattikorkeakoulujen rahoitus

Ammattikorkeakoulujen ohjausjärjestelmä uudistetaan. Jatkossakin valtio ohjaa ammattikorkeakouluja asettaen niille koulutus- ja tki-politiikan kannalta keskeisiä tavoitteita ja seuraa tavoitteiden toteutumista.

Opetus- ja kulttuuriministeriö tulee jatkossakin ohjaamaan rahoituksen avulla koulutuksen kohdentamista eri aloille. Ammattikorkeakoulujen uutta rahoitusmallia valmistellaan niin, että se voidaan ottaa käyttöön vuoden 2014 alusta.

Ammattikorkeakoulut voivat saada jatkossakin julkisen vallan kilpailuttamaa rahoitusta. Myös kunnat voivat jatkossakin rahoittaa ammattikorkeakoulun toimintaa haluamassaan määrin.

Henkilöstön asema

Muutoksen yhteydessä toteutetaan hyvää henkilöstöpolitiikkaa ja turvataan päätoimisen henkilöstön asema.

Kirjanpitolaki ja tilintarkastuslaki sekä vastuu taloudesta

Kaikkien ammattikorkeakoulujen taloushallinto toimii kirjanpitolain ja tilintarkastuslain alaisena. Taloushallinnon laillisuudesta, taloudellisten velvoitteiden ja vastuiden täyttämisestä sekä ammattikorkeakoulun säilyttämisestä vakavaraisena vastaa ensisijaisesti ammattikorkeakoulun hallitus ja sen jäsenet.

Ammattikorkeakoulujen hallinto

Ammattikorkeakoulujen hallintoa vahvistetaan siten, että niiden edellytykset itsenäiseen toimintaan varmistetaan suhteessa ympäröivään yhteiskuntaan. Ammattikorkeakoulujen sisäiset hallinto- ja johtamisjärjestelmät uudistetaan niin, että strateginen päätöksenteko vahvistuu ja ammattikorkeakoulun kytkentä omaan toimialaansa ja alueensa työelämään vahvistuu.

Ammattikorkeakoululla on hallitus, jossa tulee olla korkeakoulun tärkeimpien koulutusalojen työelämän edustajia ja tiivis kytkentä toimialueeseen. Hallituksessa tulee olla myös henkilöstön ja opiskelijoiden edustus. Johtamisjärjestelmän vahvistamisella pyritään toiminnan hyvään koordinointiin ja tehokkuuteen.

Ammattikorkeakoulujen valmistautuminen uudistukseen

Uudistus tulee voimaan vuoden 2014 alussa. Ammattikorkeakoulujen tulee valmistautua osakeyhtiön/säätiön perustamiseen tai muuttamiseen ammattikorkeakoululain tarkoittamaksi osakeyhtiöksi/säätiöksi. Tässä on otettava huomioon seuraavat asiat:

- Ammattikorkeakouluosakeyhtiöt/säätiöt tulee muodostaa voittoa tavoittelemattomina osakeyhtiöinä tai säätiöinä. Niiden taloudellinen tila tulee varmistaa siten, että niillä on edellytykset häiriöttömään toimintaan ja korkeatasoiseen perustehtävien hoitoon. Jokainen osakeyhtiö/säätiö on itsenäinen oikeushenkilö, joka vastaa itse velvoitteistaan.
- Osakeyhtiölain ja säätiölain lisäksi yhtiöiden/säätiöiden muodostamisessa noudatetaan niitä säännöksiä, mitä hallinnon osalta säädetään ammattikorkeakoululaissa.
- Ammattikorkeakouluosakeyhtiöiden yhtiöjärjestys ja osakassopimukset sekä säädekirja laaditaan ottaen huomioon uuden ammattikorkeakoululain vaatimukset.

- Uusille ammattikorkeakouluille siirtyvä omaisuus tulee kartoittaa. Nykyisten ammattikorkeakoulujen ja niiden ylläpitäjien tulee myös käydä läpi sitovat sopimuksensa sekä selvittää sopimusten mahdollinen siirto ja sen edellytykset uudelle ammattikorkeakoululle.
- Ammattikorkeakoulujen tulee yhdessä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa ja ministeriön koordinoimana käynnistää taloushallinnon koodiston valmistelu ja käyttöönotto. Opetus- ja kulttuuriministeriö tulee seuraamaan ammattikorkeakoulujen taloutta myös konsernitasolla.